

REFERENTIEPROFIEL RESULTAATGEBIEDEN ONDERWIJS EN ONDERZOEK UNIVERSITEIT LEIDEN

TOELICHTING

Doel en status van het referentieprofiel

Het referentieprofiel geeft een algemeen kader voor de te stellen kwaliteitseisen aan onderwijs en onderzoek en de daartoe benodigde persoonlijke competenties, kennis en vaardigheden van het wetenschappelijk personeel aan de Universiteit Leiden. Het is uitdrukkelijk geen document waaraan individuele rechtspositionele consequenties verbonden kunnen worden.

Het referentieprofiel is een lijst van gezichtspunten om de kwaliteit van onderwijs en onderzoek te expliciteren, en vormt daarmee een handreiking, in de vorm van een checklist, om de kwaliteit van onderwijs en onderzoek in R & O-gesprekken bespreekbaar te maken. Aan de hand van het profiel kunnen in het R & O-gesprek afspraken worden gemaakt tussen leidinggevende en medewerker. Het spreekt vanzelf dat hierbij ook rekening wordt gehouden met deeltijdwerk, ziekte e.d.

Omdat het referentieprofiel functioneert als checklist, zijn niet alle daarin voorkomende onderwerpen voor iedereen en in dezelfde mate van toepassing. Dat hangt bijvoorbeeld af van de concrete taken van betrokkene, van de situatie in de onderwijs- en onderzoeksgroep, de studentenaantallen, de kansen die zich voordoen. Het is dus niet het streven om in de R&O-gesprekken over alle onderwerpen uit de checklist afspraken te maken.

Dit geldt ook voor de genoemde controlepunten. Zij bieden leidinggevendend gezichtspunten voor de beoordeling, maar het is en blijft de verantwoordelijkheid van de leidinggevende om de relevante informatie te verzamelen en te wegen.

Het referentieprofiel is tevens een uitgangspunt bij de uitwerking van benoemingscriteria voor de onderscheiden wetenschappelijke functies en bij de ontwikkeling van de eindtermen voor de basiskwalificatie voor docenten

Opzet van het referentieprofiel

Het profiel bestaat uit twee delen.

Deel 1: kwalitatieve uitwerking van de resultaatgebieden in:

- Primaire rollen van de persoon als docent of begeleider
- Kwaliteitseisen die gesteld worden aan het resultaat
- Controlepunten waarmee de resultaten gemeten kunnen worden

Deel 2: formulering van de kennis, vaardigheden en competenties waarover men als persoon moet beschikken. Met een **(V)** en een **(D)** is onder het resultaatgebied "Onderwijs" gemarkeerd of het om een vakinhoudelijke **(V)** dan wel didactische **(D)** kwaliteitseis gaat. De vereiste kennis en vaardigheden op het terrein van ICT & Onderwijs zijn in het profiel geïntegreerd.

In dit profiel is het begrip “competenties” gebruikt in de betekenis van gedrag en vaardigheden die sterk persoonsgebonden zijn en slechts beperkt aan te leren zijn. De definitie van de competenties is ontleend aan de Leidse competentiewoordenlijst.

Voorts is gestreefd naar beknoptheid. Om die reden is “Onderwijs” als één resultaatgebied beschreven voor BA en MA. De eisen m.b.t. de PhD-opleiding zijn ondergebracht bij het resultaatgebied “Promotiebegeleiding”.

Het profiel is zo opgezet dat het aansluit bij de onderscheidingen van de UFO-systematiek.

**REFERENTIEPROFIEL
RESULTAATGEBIEDEN ONDERWIJS EN ONDERZOEK
UNIVERSITEIT LEIDEN**

Deel 1: kwalitatieve uitwerking

**Resultaatgebied onderwijs
(Bachelor en Master)**

1. Ontwikkeling, uitvoering en toetsing van cursorisch onderwijs

Primaire docentrollen:

- Overdrager van kennis, inzicht en vaardigheden
- Beoordelaar
- Organisator

Kwaliteitseisen aan resultaat:

Cursussen die

- Vakwetenschappelijk op het academisch niveau zijn dat past bij de betreffende studiefase (BA, MA of PhD-programma) **(V)**
- Up to date zijn in maatschappelijk perspectief, en, indien van toepassing, in het licht van de beroepspraktijk **(V)**
- Verwijzen door middel van aanpak, methodiek of voorbeelden naar lopend onderzoek **(V)**
- Studenten inspireren voor het vak **(D,V)**
- Helder en duidelijk gestructureerd gepresenteerd worden, in het Nederlands, het Engels of in een andere instructietaal **(D)**
- Helder beschreven zijn en realistische doelstellingen hebben **(V,D)**
- Passen in de eindtermen van het curriculum **(V, D)**
- Een realistische studielast hebben **(D)**
- Bij de doelstellingen passende werkvormen hebben die studenten stimuleren tot actief studiegedrag **(D)**
- Getoetst worden op valide, betrouwbare en transparante wijze **(D)**
- Effectief gebruik maken van de mogelijkheden van ICT en nieuwe media in het onderwijs **(D)**

Controlepunten:

- Waardering leidinggevende en collega's voor onderwijskwaliteit
- Tevredenheid van studenten, bijvoorbeeld blijkend uit belangstelling van studenten en uit studentoordelen
- Bijdrage aan het rendement van de opleiding

- Tijdigheid informatievoorziening aan studenten en aanwezigheid studiemateriaal
- Aantrekkingskracht van de cursus, bijvoorbeeld blijkend uit het aantal aanmeldingen studenten buiten de opleiding (indien geen verplicht onderdeel curriculum)

2. Onderwijsverbetering en -vernieuwing

Primaire docentrol:

- Producent van onderwijsmateriaal
- Bedenker en uitvoerder van nieuwe onderwijsvormen

Kwaliteitseisen aan resultaat:

Onderwijs dat

- Regelmatig aangepast wordt aan de stand van de wetenschap, didactische inzichten of ontwikkelingen in de beroepspraktijk (**V, D**)
- Verbeterd wordt op grond van herijking doelstellingen onderwijs door opleiding, faculteit of universiteit, peer-reviews, uitkomsten interne en externe kwaliteitszorg (**V, D**)

Controlepunten:

- Regelmaat van herzieningen onderwijsmateriaal
- Tevredenheid van studenten
- Waardering leidinggevende en collega's

3. Begeleiding studenten

Primaire docentrol:

- Begeleider, mentor, onder meer in het kader van het Leids Studiesysteem
- Beoordelaar

Kwaliteitseisen aan resultaat:

Studieopdrachten en scripties die

- Inhoudelijk het vereiste niveau (BA of MA) hebben (**V**)
- Op tijd zijn afgerond (**D**)
- Transparant beoordeeld zijn (**D**)

Controlepunten:

- Kwaliteitseisen van het Leids Studiesysteem
- Mate van fysieke aanwezigheid op de werkplek
- Elektronische bereikbaarheid, conform gedragscode ICT en Onderwijs
- Tevredenheid studenten over kwaliteit en frequentie begeleiding
- Aantal begeleide scripties en studieopdrachten (gerelateerd aan het potentieel aantal studenten)
- Kwaliteit van de begeleide scripties

Resultaatgebied onderzoek

Planning, uitvoering en publicatie onderzoek

Kwaliteitseisen aan resultaat:

Onderzoek dat

- Vakwetenschappelijk in nationaal en internationaal perspectief hoogwaardig en relevant is
- Uitgevoerd wordt volgens een haalbaar én ambitieus onderzoekplan

Controlepunten:

- Promotie
- Lidmaatschap landelijke onderzoekschool en/of facultair onderzoekinstituut
- Kwaliteit van de organisatie van eigen onderzoek(programma) (focus, uitzetten lijnen)
- Aantal wetenschappelijke publicaties, overige vakpublicaties en overige wetenschappelijke output conform normen faculteit of onderzoekschool
- Resultaat externe beoordelingen onderzoekoutput
- Internationale erkenning door vakgenoten, bijvoorbeeld blijkend uit aantal uitnodigingen voor voordrachten op congressen en symposia op het vakgebied, redacteurschap vakwetenschappelijke tijdschriften
- Maatschappelijke zichtbaarheid, bijvoorbeeld blijkend uit publicaties in de pers, radio- en tv-optredens

Resultaatgebied begeleiding promovendi

Begeleiding promovendi (inclusief PhD-opleiding)

Primaire docentrol:

- Begeleider
- Organisator

Kwaliteitseisen aan resultaat:

(Bijdrage aan afronding van) proefschriften die

- Inhoudelijk het vereiste niveau hebben (**V**)
- Een, gezien de beschikbare tijd, realistische vraagstelling hebben (**D**)
- Op tijd zijn afgerond (**D**)

Controlepunten:

- Bijdrage aan het realiseren van promoties
- Kwaliteit van opleidings- en begeleidingsplannen
- Bijdrage aan onderwijs Graduate-school (of Onderzoekschool indien van toepassing)
- Tevredenheid promovendi over de wijze van begeleiding

- Tevredenheid promotor(en)
- Aantal begeleide proefschriften
- Beoordeling kwaliteit proefschriften door vakwetenschappelijke wereld

Resultaatgebied earning power

Kwaliteitseisen aan resultaat:

Extra verworven middelen voor onderwijs of onderzoek (of initiatieven daartoe) die:

- Niet uit de eerste geldstroom komen
- Verworven worden op basis van specifieke vakwetenschappelijke kwaliteiten
- Bijdragen aan de zichtbaarheid van de onderzoeksgroep of onderzoeker

Controlepunten:

- Aantal gehonoreerde aanvragen
- Aantal uitnodigingen voor congressen en symposia

Resultaatgebied bestuur en beheer

Kwaliteitseisen aan resultaat:

Deelname aan en/of leiding van commissies of werkgroepen alsmede uitvoering van toegewezen beheer- en bestuurstaken zodat:

- Constructief wordt bijgedragen aan onderwijs en onderzoek van de faculteit

Controlepunten:

- Mate van acceptatie en draagvlak voor voorstellen
- Bestuurlijke effectiviteit

Deel 2: vereiste kennis, vaardigheden en persoonlijke competenties

---

De vereiste kennis, vaardigheden en persoonlijke competenties zijn uitgesplitst naar algemene kennis, vaardigheden en competenties die voor alle resultaatgebieden relevant zijn en vervolgens naar kennis, vaardigheden en competenties specifiek voor onderwijs en onderzoek.

Voor alle resultaatgebieden (algemeen)

Kennis:

- Vakinhoudelijke bekwaamheid, tenminste blijkt uit een promotie of de voorbereiding hierop
- Oog voor samenhang met verwante vakgebieden/disciplines

Vaardigheden

- Presenteren in het Nederlands en Engels (dan wel een andere toepasselijke instructietaal) (schriftelijk en mondeling)

Persoonlijke competenties:

Kwaliteitsbewustzijn

Toont gedrag dat getuigt van het stellen van hoge eisen aan eigen werk, streeft naar borging van de kwaliteit

Ambitie

Spant zich in het kader van zijn/haar loopbaan/vakgebied in zich verder te ontwikkelen en succes te boeken.

Plannen en organiseren

Bepaalt prioriteiten en geeft de benodigde acties, tijd en middelen aan. Evalueert de voortgang en stelt de planning en opzet bij.

Omgevingsbewustzijn

Laat blijken goed geïnformeerd te zijn over relevante maatschappelijke en politieke ontwikkelingen of andere omgevingsfactoren en weet deze kennis effectief te benutten voor onderwijs en onderzoek.

Betrokkenheid

Toont betrokkenheid bij de kerntaak van de organisatie, het eigen vakgebied en de eigen professie, weet deze betrokkenheid op anderen over te dragen

Resultaatgebied onderwijs (specifiek)

N.B. Docenten kunnen voor het verwerven en bijhouden van hun onderwijskundige kennis, ICT&O- vaardigheden, ontwikkelingen in het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs een beroep doen op de ondersteuning van het ICLON, de facultaire ICT- & O-coördinatoren en de medewerkers van de faculteitsbureau's.

Vakdeskundigheid

Kennis

- Bijhouden van relevante ontwikkelingen in het vak en de beroepspraktijk
- Kennis van de visie van de opleiding/faculteit m.b.t. het leren van studenten (het didactisch concept)
- Onderwijskundige ontwikkelingen en good practices (inclusief ICT & O) volgen en beoordelen op relevantie voor de eigen onderwijspraktijk, didactische mogelijkheden, beperkingen en randvoorwaarden
- Kennis van de door de instelling ondersteunde ICT (&O)-toepassingen en de aan de eigen discipline gerelateerde ICT-toepassingen

Ontwerpen van onderwijs

Kennis

- Kennis van het ontwerpen van een cursus (inclusief de mogelijkheden voor ICT-gebruik)
- Kennis van en inzicht in de diverse werkvormen en hun effect op motivatie en studeergedrag van studenten
- Kennis van het beoordelen van onderwijsmateriaal
- Kennis van toetsing in een academische omgeving, inclusief de ICT & O-mogelijkheden

Vaardigheden

- Vaardigheid in het ontwerpen van een cursus
- Vaardigheid in het zelf ontwikkelen van onderwijsmateriaal, inclusief zelf nieuw interactief/digitaal onderwijsmateriaal maken, selecteren, aanpassen of integreren (bijv. video, audio, simulaties, tutorial programma's)

Geven van onderwijs

Vaardigheden

- Presentatievaardigheden (mondeling en schriftelijk)
- Een verantwoorde keuze maken uit en gebruik maken van de beschikbare ICT-begeleidingstools voor groepen of individuele studenten (bijv. e-mail, discussieplatforms, weblogs, Blackboard etc)
- De werkzaamheden, die nodig zijn om ICT in het onderwijs toe te passen, overzien en plannen

- Vaardigheden m.b.t. toetsing in een academische omgeving, inclusief de ICT & O-mogelijkheden
- Vaardigheid in begeleiding van studieopdrachten, scripties en proefschriften (probleemstelling begrenzen, vragen stellen, terugkoppeling, stimulerend), inclusief de ICT & O-mogelijkheden

Persoonlijke competenties:

Ontwikkelen van studenten en promovendi

Draagt de kennis van het vak met enthousiasme over op studenten en promovendi

Inventiviteit

Komt met oorspronkelijke oplossingen voor problemen; bedenkt nieuwe werkwijzen ter vervanging van een traditionele aanpak en/of benadering

Samenwerken

Draagt bij aan een gezamenlijk resultaat ook wanneer de samenwerking een onderwerp betreft dat niet direct tot de eigen taak behoort

Zelfreflectie

Laat blijken eigen gedrag, standpunten en methoden kritisch te evalueren en open te staan voor evaluatie door anderen; toont te leren van deze evaluaties.

**Resultaatgebieden onderzoek en earning power
(specifiek)**

Persoonlijke competenties:

Probleemanalyse

Signaleert problemen, zoekt actief naar benodigde en relevante informatie, herkent deze en legt verbanden tussen gegevens

Initiatief

Signaleert kansen en handelt ernaar. Begint liever uit zichzelf dan passief af te wachten.

Netwerkvaardigheid

Ontwikkelt en bestendigt een net van formele en informele contacten binnen en buiten de organisatie en benut deze voor het verkrijgen van informatie, steun en medewerking.